

eul_wid: vjk-ac

Ἱππιατρικὰ τὰ ἀνώνυμα · Hippiatric Compilation Anonymous

Fragments of Anatolius-Horses

Ἀποσπάσματα Ἀνατολίου περὶ ἵππων

Period: Ὀψιμαρχαία Late Antique

Dialect: Κοινή Koine

Domain: Ἱατρική Medicine

Format: Πραγματεία Treatise

- ¹ ^τ Περί ἵππων [Ἀψύρτου]. Τὰς θηλείας ἵππους, ἐξ ὧν πωλοτροφήσομεν, εἶναι χρή εὐπαγεῖς καὶ μέγεθος ἐχούσας ἱκανὸν· καὶ ὠραίας ἰδεῖν πλάτος τε ἔχειν ἐν τοῖς μέρεσι τῆς κοιλίας καὶ <κατὰ> τὰς λαγόνας, τῷ δὲ χρόνῳ μήτε νεωτέρας ἐτῶν γ' μήτε προσβυτέρας ἐτῶν ι'. ^[5]
- ¹ ² τὸν δὲ ἵππον τὸν πρὸς ὀχείαν χρή εἶναι τῇ περιοχῇ τοῦ σώματος μέγαν, εὐπαγῇ πᾶσι τοῖς μέρεσι. καιρὸς δὲ τοῦ βιβάζειν ἀπὸ ἰσημερίας ἑαρινῆς, τουτέστιν ἀπὸ δευτέρας εἰκάδος Μαρτίου, ἕως δευτέρας εἰκάδος Ἰουνίου, ἵνα ὁ τοκετὸς γένηται περὶ τὴν εὐκρατοτάτην τοῦ ἔτους ὥραν καὶ χλόην ἔχουσιν.
- ¹ ³ φέρει γὰρ κατὰ γαστρὸς ἡ ἵππος μῆνας ια' καὶ ἡμέρας ι'. τὰ δὲ μετὰ τροπὰς θερινὰς κυϊσκόμενα δυσγενῇ γίνεται καὶ ἄχρεια. ἀποστατέον δὲ τὸν ἵππον κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ὀχείας ἀπὸ τῶν ἔργων. ^[5]
- ¹ ⁴ βιβάζειν δὲ χρή μὴ πολλάκις τῆς ἡμέρας, ἀλλὰ δις μόνον, πρωὶ καὶ δείλης. ἐὰν δὲ ἅπαξ βιβασθεῖσα μὴ προσίηται τὸν ἄρρενα, μετὰ ι' ἡμέρας αὐτῇ πάλιν προσακτέον.
- ¹ ⁵ ἐὰν δὲ μὴδ' οὕτως προσδέξηται, ἀποχωριστέον αὐτὴν ὡς ἤδη συνειληφυῖαν. ὅταν δὲ συλλάβωσι, φροντιστέον, ὅπως μὴ μοχθῶσι πλέον τοῦ δέοντος μὴδὲ ψυχροῖς διαπαύωνται τόποις· ἐναντιοῦται γὰρ ταῖς κυούσαις τὸ ψῦχος.
- ¹ ⁷ τοὺς δὲ ἄρρενας προθύμους περὶ τὴν ὀχείαν ποιήσομεν τοῖς ἀπομάγμασι τοῖς τῆς φύσεως τῆς θηλείας περιχρίοντες αὐτῶν τὰς ῥίνας. τὸν δὲ πῶλον τὸν ἐσόμενον ἀγαθὸν διαγνωσόμεθα οὕτως ἀπὸ τῶν ψυχικῶν καὶ σωματικῶν ἀρετῶν· οἷον ἀπὸ μὲν τοῦ σώματος τὴν κεφαλὴν ἔχει μικράν, ὄμμα μέλαν, ῥίνας μὴ συμπεπτωκυίας, ὦτα προσεσταλμένα, τράχηλον ἀπαλόν, χαίτην βαθεῖαν, οὐλοτέραν βραχύ, κεκλιμένην ἐπὶ τὰ δεξιὰ τοῦ αὐχένος, στῆθος εὐρὺ μεμυωμένον, ὠμοπλάτας μεγάλας, βραχίονας ὀρθοὺς, κοιλίαν εὐογκον, διδύμους μικροὺς, ῥάχιν μάλιστα μὲν διπλῆν, εἰ δὲ <μή> , μὴ γε κυρτήν, οὐρὰν μεγάλην, οὐλότριχα, σκέλη ὀρθά, μηροὺς μεμυωμένους, ὅπλῃν εὐπερίγραφον καὶ πάντοθεν ὁμαλῶς συμπεπηγυῖαν, βάτραχον μικρόν, ὄνυχια στερεόν· ἐκ τούτων πάντων πρόδηλός ἐστιν ὁ ἀγαθὸς καὶ μέγας ἐσόμενος ἵππος. ^[10]
- ¹ ¹⁰ ἀπὸ δὲ τῶν ψυχικῶν οὕτως δοκιμάζεται· ἐὰν μὴ ᾗ ἐπτοημένος μὴδὲ ὑπὸ τῶν αἰφνιδίως φαινομένων ἐκταραττόμενος ἐν τε τῷ συναγελασμῷ τῶν πῶλων φιλόπρωτος, οὐκ εἴκων, ἀλλ' ἐξωθῶν τὸν πλησίον, ἐν δὲ τοῖς ποταμοῖς καὶ λίμναις οὐκ ἀναμένων ἕτερον προεμβαίνειν,

αὐτὸς δὲ ἀκαταπλήκτως τοῦτο πρῶτος ποιῶν. εἰς δὲ χειροθήειαν ἀκτέον τοὺς πῶλους
πληρώσαντας τοὺς ι' καὶ η' μῆνας, τότε φορβεῖαν αὐτοῖς περιτιθέντας. ^[5]

1 11 τὸν δὲ χαλινὸν πρὸς τῇ φάτνῃ κρεμαστέον, ἵνα ψαύων συνεθίζεται καὶ μὴ εὐλαβῇται τὸν ἀπὸ
τῶν σιελιστηρίων ψόφον. γενόμενον δὲ τριετὴ δαμαστέον πρὸ τοῦ γραστισθῆναι. τὸν δὲ
χρόνον καὶ τὴν ἡλικίαν τῶν ἵππων καὶ πάντων τῶν μονωνύχους τὰς ὀπλὰς ἐχόντων, σχεδὸν
δὲ καὶ τῶν κερασφόρων, γνωσόμεθα ἀπὸ τῆς τῶν ὀδόντων ἐκβολῆς. ^[5]

1 13 τριάκοντα μὲν γὰρ μηνῶν γενόμενος ὁ πῶλος πρωτοβολεῖ τῶν ἐμπροσθίων ὀδόντων, οὓς
καλοῦμεν τομεῖς, τοὺς μέσους, δύο κάτωθεν καὶ ἄνωθεν δύο ἀποβάλλων. ἀρχόμενος δὲ τοῦ
τετάρτου ἔτους ἐκβάλλει πάλιν ἄλλους δύο κάτωθεν, ἓνα ἐξ ἑκατέρου μέρους, καὶ ἄνωθεν
ὡσαύτως.

1 14 φέρειν δὲ δοκεῖ τότε καὶ τοὺς κυνόδοντας. τελειώσας δὲ τὰ δ' ἔτη καὶ τοῦ ε' ἐπιλαβόμενος τοὺς
λοιποὺς ἐκβάλλει κάτωθεν καὶ ἄνωθεν ἐξ ἑκατέρου ἓνα· τοὺς δὲ φυομένους κοίλους ἴσχει.

1 16 ἐμβάντος δὲ εἰς τὸ ἕκτον ἔτος ἀναπληροῦνται τῶν πρώτων τὰ κοιλώματα. ἐπιλαβόμενος δὲ
τοῦ ἑβδόμου πάντας ἴσχει συμπεπληρωμένους καὶ οὐδὲν ὅλως ἔχοντας κοίλωμα. τούτου δὲ
συμβάντος οὐκέτι ῥάδιον ἐπιγινώσκειν τὰ ἔτη. ἵππος δὲ καθόλου οὐ νοσεῖ, ἐὰν ἐλάφου κέρας
τούτῳ περιάψῃς. ^[5]

1 17 — Ἴππου σημεῖ α .

2 t [Πελαγωνί ο .] Τινὲς δὲ καὶ τοὺς ἑτεροφθάλμους ἐν τοῖς καλλίστοις τάττουσιν, οἷόν φασι
γεγενῆσθαι τὸν τοῦ Μακεδόνοσ' Ἀλεξάνδρου Βουκέφαλο ν.

2 1 γλῶσσαν δὲ λεπτὴν καὶ μακρὰν ἐχέτω, τὸ δὲ πρόσωπον σιμὸν ἢ ἐπίγρυπον. δεῖ δὲ αὐτὸν εἶναι
ὑψαύχενον, γαῦρον, γλαυκόν, δυσγαγγάλιστον, ὀρθόν, τὸν τε τράχηλον πλήρη καὶ παχύν,
τουτέστιν οὐ βραχυτράχηλον, γαστέρα συμπεπιεσμένην καὶ ταῖς λαγόσι συνεσταλμένην, τὸ
μέγεθος ἰκανόν, τὰς δι' ὅλου τοῦ σώματος φλέβας εὐσήμους καὶ ἐπηρμένας, τὴν χροιάν
κατακόρως μέλανα. Πλάτων δὲ τοὺς λευκοὺς ἀποδέχεται, ὡς ἐν τῷ λευκῷ καὶ τῷ μέλανι τὴν
ἀκρότητα ἐπαινεῖσθαι. ^[5]

2 3 καὶ τὸν φοινικίζοντα δὲ συναριθμοῦσι τοῖς ἀγαθοῖς ἵπποις, συμβαίνει δὲ καὶ ἄλλης χροιάς
ἀγαθοὺς ἵππους εἶναι πολλάκις. ἀγαθοῦ δὲ ἵππου καὶ τοῦτο τεκμήριον, ὅταν ἐστηκὼς μὴ
ἀνέχηται, ἀλλὰ κροτῶν τὴν γῆν ὥσπερ τρέχειν ἐπιθυμῇ.

2 4 — Περὶ ἰάσεως διαφορῶν νοσημάτων [Ἀψύρτο ο .

3 t] supra M , αζς', Anatolii tum οὔτε δὲ βόες οὔτε ἵπποι νοσήσουσιν, ἐὰν ἐλάφου κέρας περιάψῃς
αὐτοῖς.

3 6 — Περὶ πυρέττοντος [τοῦ αὐτοῦ υ̅ .

4 t] = vol. I cap. 1, 23 Anatolii. — Περὶ ὀφθαλμιῶντος [τοῦ αὐτοῦ υ̅] = vol.

5 t I cap. 11, 32, tum M τξβ' init. (ἐγχριστέον), utrumque Anatolii. — Περὶ λευκώματος [τοῦ αὐτοῦ
υ̅] .

6 t Ἄλδος ἀμμωνιακοῦ λεπτοτάτου μέλιτι Ἀττικῷ ἢ ἄλλῳ καλῷ μικτέον καὶ ἐγχριστέον tum M τξβ'
fin. Anatolii, deinde ἢ σπέρμα εὐζώμου ὑγιές, ὡς ἔστιν, ἐμφυσητέον εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ
ἐατέον, ἕως οὗ ἀπολεπτῶναι τὰ βλέφαρα ἐκπλύνῃ καὶ σμήξῃ τῇ δριμύτητι.

6 3 — Περὶ νεύρων [τοῦ αὐτοῦ υ̅] supra M ψνζ' Anatolii.

7 t — Περὶ κοιλίας [τοῦ αὐτοῦ υ̅] supra M χκα * Eumeli.

8 t — Περὶ στρόφου [Ἱεροκλέου ς] = vol.

9 t

I cap. 45, 5 (ἐγχυμάτιζε) Anatolii, tum ὠφελεῖ δὲ καὶ σελίνου σπέρμα καὶ σικύου τὸ ἴσον ἐκάτερον μετὰ οἴνου καὶ μέλιτος τοῦ ἴσου μέτρου διδόμενον ποτόν.

^{9 4} ἢ καρδάμ[ωμ]ου σπέρμα τετριμμένον μετὰ ὕδατος, ἢ τῆς μηδικῆς οὕτω καταρραίνηται ὡς αἱ παραβαλλόμεναι κριθαί. οἱ δὲ ἰλιγγιῶντες κλύζονται σεύτλων ἐψηθέντων τῷ ὕδατι καὶ νίτρου δραχμῶν μ' μετ' ἐλαίου λ' δραχμῶν, tum post (= vol).

^{9 6} I cap. 45, 5 fin.) ὁμοίως δὲ οὐρήσας χαμαὶ καὶ τῷ πηλῷ χρίσας τὴν γαστέρα παύσεις τὸν στρόφον.

^{9 7} — Περὶ πνευμονίας [τοῦ αὐτοῦ υ].

^{10 1} Τὰ ἐν τῷ πνεύμονι συνιστάμενα πάθη ὅξος δριμύ χλιανθὲν καὶ ἐγχυθὲν ἰᾶται. ἢ οὖρον ἀνθρώπειον μετὰ ὑείου στήρος δραχμῶν κ' τετηκότος. φυλάττεσθαι δέ, μὴ τὸ οὖρον ἐκ γυναικὸς ἢ ἐν τοῖς κατὰ φύσιν οὔσης.

^{10 2} — Περὶ βηχὸς [τοῦ αὐτοῦ υ] = vol.

^{11 t} I 22, 19 Anatolii, tum ἐλαίου ὡσαύτως, βουτύρου δραχμὰς κδ' θερμανθέντα καὶ στήρος ὑείου παλαιοῦ μετρίου προσβληθέντος διδόναι χρή. ἐὰν δὲ μὴδ' οὕτως παύηται, πράσιον τρίβε μετ' ἐλαίου καὶ ἀλὸς οἴνω τε διηθηθέντα ἔγχει.

^{11 4} οἱ δὲ πράσου ὀπὸν καὶ ἔλαιον καὶ πηγάνου ἀγρίου ρίζης ἔνιοι καὶ λιβανωτοῦ προσμίζαντες σὺν ἐλαίῳ χρῶνται. — Περὶ ἀδήλου νόσου [Θεομνήστο υ].

^{12 1} Αἵματος ἀφαίρεσις ἐκ τῶν ὥμων ἀμφοτέρων γιγνέσθω, καὶ φάρμακον δὲ κατασκευάζεται ὥδε· πηγάνου ὀλίγον μετὰ ρίζης λαπάθου κόπτεται σὺν τρισὶ κοτύλαις ὕδατος, καὶ ὀποπάνακος δραχμαῖς β' συμμίσγνυται.

^{12 3} νυκτὸς τε καὶ ἡμέρας σιτεῖσθαι ἐπὶ ἀλεύρων σιτίνων δευθέντων ὕδατι, καὶ ποτὸν λαμβάνειν. ἐὰν δὲ ἀγελαίους ἵππους ἡ νόσος κατὰσχη, αἱ μικρότεραι μὲν γάρου καὶ ἐλαίου κυάθοις τρισίν, αἱ μείζους δὲ τῷ διπλασίονι ἐγχεῖσθωσαν.

^{12 4} — Περὶ δυσουρίας [Ἀψύρτο υ].

^{13 1} Τινὲς κρόμμυον τοῦ λέπους ἀφαιρεθέντος παρὰ τὴν κύστιν τιθέασιν. ἄλλοι σελίνου σπέρμα τετριμμένον μετὰ οἴνου κοτυλῶν δύο, ἢ κρόμμυον ὡσαύτως σὺν οἴνω, ἢ κόπρον περιστερῶν, ἢ πολίου φύλλον ἢ σμύρνης φλοιὸν ξηρανθέντα, ἢ νίτρου δραχμὰς ε' σὺν σκόρδου κεφαλῇ κοπίσῃ ἐγχεῖν μετὰ οἴνου. ^[5]

^{13 3} οἱ δὲ οἴνω μέλανι μόνῳ χρῶνται. — Ἐὰν αἷμα οὐρῇ [τοῦ αὐτοῦ υ] = vol.

^{14 t} I cap. 42, 3 Anatolii. — Περὶ ἐλκώσεως [τοῦ αὐτοῦ υ] supra C 17, 3 anonymum (Eumeli).

^{15 t} — Περὶ φλεγμονῆς [τοῦ αὐτοῦ υ] = vol.

^{16 t} I cap. 70, 3 Anatolii. — Μάλαγμα πρὸς ἄρθρα [Πελαγωνίῳ υ].

^{17 1} Λιβανωτοῦ δραχμὰς η', χαλβάνης τὸ ἴσον, τρυγὸς δραχμὰς ιβ', ῥητίνης φρυκτῆς, νίτρου, θείου, ἐκάστου δραχμὰς δ', νάπυος Αἰγυπτίου κύαθον, καρδαμώμου τὸ ἴσον, δαφνίδας ρ', σύκων ξηρῶν μνᾶν, ῥοδοδάφνης φύλλα ὀλίγα, τιάνου μὴ ἐσβεσμένης τὸ αὐτάρκες τὰ ξηρὰ κοπέντα τοῖς ὕδροις ληπτέον καὶ ἐμπλασθέντα ῥάκει ἐπιθετέον. — Περὶ ψώρας [τοῦ αὐτοῦ υ]. ^[5]

^{18 1} Πίσσης ὑγρᾶς ἐκ κέδρου, ῥητίνης, στυπτηρίας ἴσα μετ' ὅξους ἐπιχριστέον ἐν ἡλίῳ. ἀποσμηχθέντων τῶν πεπονθότων μερῶν σποδιᾷ θερμῇ ἀποπλυτέον, ἕως ἂν αἱμάξῃ, ἔπειτα λιθάργυρον καὶ στυπτηρίαν ἐπιμελῶς κοπέντα σὺν ἐλαίῳ σχινίνῳ καταχριστέον.

^{18 3} ἢ ἀφρονίτρου καὶ ἀλὸς ἄχνης καὶ ἀλεύρου πυρῶν, ἐκάστου μέρος τὸ ἴσον ὅξει δευθὲν ἐπιπλαστέον. ἢ καππάρεως ρίζης καυθείσης τῇ σποδιᾷ στήρος ὑείου μιγέντος προσμηχθέντα κονία καταχριστέον.

18 4 — Περὶ βδέλλης [Ἀψύρτο υ] .

19 1 Ἐὰν βδέλλαν καταπίη, ἀνακλιθέντι ὑπτίῳ ἔλαιον θερμὸν μιγὲν μετὰ οἴνου διὰ κέρατος ἐγχυτέον, ἢ κόρεις καύσας ἐγγὺς τῆς ὀψεως αὐτῶν ἢ ἐν ταῖς ῥίσιν αὐτῶν ἐμφονεύσας ἰάση· ἢ γὰρ ἐκπεσοῦνται παραυτὰ ἢ ἀποθανοῦνται. τούτῳ δὲ χρήσι καὶ πρὸς βοῦς καὶ τὰ ἄλλα ζῷα. — Πῶς ἰάση σκορπίου ἢ ἄλλου ἐρπετοῦ πληγὴν [Ἱπποκράτους] = vol. ^[5]

20 t I cap. 86, 7 Anatolii, tum ἀλλὰ καὶ ὕδατι δι' ὀθονίου διηθηθέντι καὶ εἰς τὰς ῥίνας ἐγχυθέντι θεραπεύσεις.

20 3 καὶ καθόλου μὲν, πρὸς πάσας τὰς τῶν ἐρπετῶν πληγὰς σχεδὸν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὰ αὐτὰ καὶ τοὺς ἀνθρώπους θεραπεύει καὶ τοῖς βοσκήμασι σωτήρια γίνεται. πρὸς τὰ κατὰ μέρος νοσήματα τοῖς ἵπποις καὶ τοῖς ὄνοις καὶ τοῖς ἡμιόνοις ἢ τοῦ αἵματος ἀφαίρεσις ἐπιτήδειος.

20 4 — Περὶ ὄνων εἰς ὀχείαν ἐπιτηδείων [Ἀψύρτο υ] = vol.

21 t I cap. 14, 9 (c. additamento p. 459) Anatolii, tum τοὺς δὲ χωλαίνοντας ὄνους θεραπεύσεις ὕδατι θερμῷ περινίψας τὸν πόδα ὅλον καὶ περικαθάρως σμιλίῳ.

21 10 ὅταν δὲ τοῦτο δράσης, περίχρε οὖρῳ παλαιῷ θερμῷ μετὰ ἀλῶν, καὶ περισπογγίσας ἐπιμελῶς ἐπίσταζε παρατρίβων σιδήρῳ θερμῷ στέαρ, μάλιστα αἶγειον, εἰ δὲ μή, βόειον, καὶ τοῦτο ποίει ἕως ἂν ὑγιασθῇ. ^[5]